

Politika otvorene znanosti Veleučilišta Velika Gorica

Veleučilište Velika Gorica (Veleučilište) prepoznaje otvorenu znanost kao temelj suvremenog, odgovornog i transparentnog znanstvenog rada. U skladu s europskim i međunarodnim smjernicama, Veleučilište se obvezuje promicati kulturu otvorenosti u istraživanju, obrazovanju i dijeljenju znanstvenih spoznaja s akademskom i širom zajednicom. **Politika otvorene znanosti utemeljena je na sljedećim dokumentima:**

- **Zaključak Vijeća EU o visokokvalitetnom, transparentnom, otvorenom, pouzdanom i jednakopravnom znanstvenom izdavaštvu (2023)**
- **Zaključak Vijeća EU o procjeni istraživanja i implementaciji otvorene znanosti (2022)**
- **Smjernicama međunarodnih organizacija, poput UNESCO-ovih preporuka za otvorenu znanost**
- **Nacionalnim propisima, uključujući Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/22)**
- **Hrvatskom planu za otvorenu znanost, 2025**
- **Strategiji pametne specijalizacije Republike Hrvatske do 2029 godine.**

Otvorena znanost je u skladu s misijom i vizijom Veleučilišta te se oslanja na poticanje inovacija, transparentnosti i javni interes dok otvoreni pristup znanju doprinosi kvaliteti obrazovanja, relevantnosti istraživanja i suradnji sa zajednicom.

Načela otvorene znanosti sadržani su u sljedećim elementima:

1. Otvoreni pristup znanstvenim publikacijama i istraživačkim podacima

Otvoreni pristup omogućuje slobodno, besplatno i trajno dostupno dijeljenje znanstvenih rezultata putem interneta. To uključuje znanstvene članke, recenzirane radove, konferencijske radove, kao i istraživačke podatke. Veleučilište promiče dvosmjerni pristup: objavljivanje u časopisima otvorenog pristupa te pohranu u otvorene repozitorije. Otvoreni pristup podacima temelji se na FAIR načelima (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable) i omogućuje drugim znanstvenicima provjeru, ponovnu analizu i uporabu podataka u novim istraživanjima.

2. Otvorena metodologija, transparentnost u postupcima i alatima istraživanja

Transparentno istraživanje podrazumijeva da su svi aspekti znanstvenog procesa, od postavljanja hipoteza, korištenih metoda, alata i softverskih okruženja, do analize podataka dostupni, dokumentirani i ponovljivi. Pri tome otvorena metodologija povećava vjerodostojnost i reproducibilnost rezultata, što je ključno za znanstveni integritet.

3. Suradničko stvaranje znanja uz poticanje interdisciplinarnosti i sudjelovanja javnosti

Otvorena znanost potiče modele u kojima znanje nastaje u suradnji među znanstvenicima različitih disciplina, ali i u dijalogu s građanima, zajednicama i drugim dionicima. Posebno se promiču oblici građanske znanosti gdje građani aktivno sudjeluju u prikupljanju podataka, promatranjima i analizi. Ovakav pristup omogućuje bolje razumijevanje društvenih potreba i jačanje odnosa znanosti i društva.

4. Otvorena edukacija, dijeljenje obrazovnih resursa

Otvorena znanost obuhvaća i otvoreno obrazovanje – slobodan pristup obrazovnim sadržajima, alatima i praksama kada je to primjenjivo. Otvoreni obrazovni resursi uključuju digitalne nastavne materijale, skripte, e-tečajeve i video sadržaje koje nastavnici i institucije dijele s ciljem poboljšanja dostupnosti i kvalitete obrazovanja. Veleučilište potiče stvaranje i korištenje takvih resursa kako bi obrazovanje bilo dostupnije, suvremenije i prilagođeno širem spektru korisnika kroz različite aktivnosti.

5. Odgovorno upravljanje podacima uz poštivanje etike, pravila privatnosti i zakonskih okvira

Otvorena znanost ne znači ne selektivno dijeljenje svih podataka, već odgovorno upravljanje informacijama. Posebna se pažnja pridaje zaštiti osobnih podataka, autorskim pravima, povjerljivim informacijama i etičkim elementima istraživanja.

Sukladno načelima otvorene znanosti i politikama definiranim na EU i nacionalnom nivou Veleučilište potiče svoje istraživače, nastavnike, suradnike i studente da:

- Objavljuju radove u otvorenom pristupu, gdje god je to moguće
- Objavljuju radove u otvorenom pristupu časopisa ADRS
- Objavljuju radove u Zbornicima radova DKU konferencije
- Pohranjuju istraživačke podatke u otvorene repozitorije – HRČAK, DABAR, PUH, CRORIS
- Primjenjuju FAIR načela za podatke (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable)
- Koriste otvorene alate, softver i platforme kada je primjenjivo
- U planiranju projekata uključe načela otvorene znanosti.

Aktivno se potiče da znanstveni rezultati koji proizlaze iz aktivnosti Veleučilišta budu vezani za otvorene znanstvene časopise, otvorene tematske repozitorije kao i hybridnih modela uz uvjet osiguravanja javne dostupnosti. Prilikom kreiranja podataka za istraživanje, pohranu i dijeljenje dostignuća Veleučilište se vodi etičkim normama i GDPR-om.

Sukladno sve većoj popularizaciji otvorenog pristupa Veleučilište osigurava edukacije i tehničku podršku istraživačima, nastavnicima i studentima kroz: radionice i tečajeve o otvorenoj znanosti, smjernice i primjere dobre prakse te savjetovanje u planiranju otvorenih projekata te upravljanju podacima.

Ova politika predstavlja temelj za razvoj otvorene znanosti u svim segmentima znanstvenog i obrazovnog rada na Veleučilištu imajući u vidu potrebe istraživača i studenata.

Politika će se periodično preispitivati i nadograđivati u skladu s razvojem nacionalnih i međunarodnih okvira.

KLASA: 602-03/25-15/050
URBROJ: 238/31-132-020-25-01
U Velikoj Gorici, 18. rujna 2025. godine

dr. sc. Tamara Čendo Metzinger, prof. struč. stud.